

Tien discipelen en één

Thema: Lijden en sterven
Johannes 20: 19-31

VOORAF

Maria Magdalena moest op de eerste paasdag in opdracht van de Heere Jezus gaan vertellen aan Zijn discipelen ('Mijn broeders') dat ze Hem gezien had en wat Hij tot haar gezegd had. Dat heeft ze gedaan (vers 18). Petrus en Johannes hebben al eerder die dag in het graf gekeken en gezien dat het lichaam van de Heere Jezus er niet meer is. Toch hebben zij zelf met de andere discipelen hun opgestane Heere nog niet gezien. Nu zal Hij Zich ook aan hen openbaren.

a. De verschijning aan de discipelen zonder Thomas (Joh. 20: 19-25)

UITLEG VAN DE TEKST

Wat zullen de discipelen hebben gedacht toen zij hoorden dat hun Meester al verschenen was aan Maria Magdalena, terwijl zij Hem nog niet hadden gezien? We merken dat Pasen hun vooralsnog meer vragen geeft dan antwoorden. We proeven nog weinig van de vreugde over de opstanding van hun Zaligmaker. Zij zitten bij elkaar als schapen zonder herder. Nu is het niet hun Meester, Die hen samenbrengt, maar hun vrees. Johannes omschrijft die vrees nader als de 'vreze der Joden'. Uit angst om door de Joden opgepakt te worden, zijn de discipelen bij elkaar gekropen. Als voorzorgsmaatregel hebben ze de deur achter zich op slot gedaan. Zo hopen ze de vijand buiten te houden. Maar tegelijk hebben ze zichzelf opgesloten. Ze zitten gevangen in hun vrees.

En dan ineens staat Hij in hun midden. Zonder dat zij de deuren hebben geopend, is Hij binnen gekomen (vers 19). Alsof er niets gebeurd is, groet Hij

Zijn discipelen met de gebruikelijke groet: 'Vrede zij ulieden (Shalom).'

De discipelen weten niet wat hun overkomt. Zij zien dat Hij het is. Maar is Hij het wel echt? De Heere Jezus weet wel hoezeer zij in verwarring zijn. Hij ziet hun vragende ogen wel. Hij zal hun tonen dat Hij het is. Er is geen duidelijker bewijs dan de tekenen in Zijn handen en in Zijn zijde. De discipelen kunnen het met hun eigen ogen zien. Deze handen hebben vastgespijkerd gehangen aan het vloekhout. Deze zijde is doorstoken door de speer van de soldaat die wilde weten of Hij al gestorven was. Nu breekt de blijdschap bij hen door. Nu wordt het ook voor hen Pasen. Nu weten zij het zeker: Hij is het écht. Hij is hun Heere. Wat een verandering betekent deze verschijning van de opgestane Heere teweeg. Aan het slot van vers 20 lezen we: 'De discipelen dan werden verblijd, als zij de Heere zagen.' Wat een verschil met het begin van vers 19. Toen was er angst. Nu vrede en blijdschap. Geleofsvreugde in plaats van ongeloofvrees. Hier gaat Jezus' belofte in vervulling dat hun droefheid tot blijdschap zou worden.

De Heere Jezus laat Zijn discipelen echter merken dat Zijn komst in hun midden niet betekent dat Hij de komende tijd op dezelfde wijze bij hen zal zijn als de afgelopen jaren. Er begint een nieuwe tijd. Een tijd waarin Christus' discipelen (leerlingen) apostelen (gezondenen, gezanten) zullen worden: 'Gelijkerwijs Mij de Vader gezondene heeft, zend Ik ook ulieden' (vers 21). Deze opdracht herhaalt de Heere Jezus vlak voor Zijn hemelvaart (zie bijvoorbeeld het slot van Matth. 28 en het begin van Hand. 1).

Hoe zullen zij in staat zijn gehoor te geven aan die grote roeping? Uit zichzelf zijn zij geheel onbekwaam. Maar de Heilige Geest zal hen bekwaam

maken. Daarom belooft Christus hun Zijn Heilige Geest (vers 22). Als teken hiervan blaast Hij op hen (in het Hebreeuws en in het Grieks is het woord voor Geest hetzelfde woord als het woord voor wind en adem). Zo wijst de Heere Jezus hier al heen naar het komende Pinksteren. Dan wordt de Heilige Geest in al Zijn volheid uitgestort.

De taak die Hij hun geeft, is niet zomaar een opdracht. Het gaat om het allerbelangrijkste: dat de mensen tot wie zij uitgezonden worden met God verzoend zullen worden. Deze roeping staat onder de hoogspanning van de eeuwigheid: het wordt voor een ieder hemel of hel. Want door middel van het werk waartoe de Heere hen uitzendt, zullen enerzijds mensen vergeving van zonden ontvangen en anderzijds mensen geen vergeving krijgen, omdat zij zich verhardten tegen het evangelie. De betekenis van vers 23 is niet dat mensen zouden kunnen beslissen over de zaligheid van anderen, maar dat de Heere aan Zijn apostelen de sleutelmacht van het evangelie toevertrouwt (zie bijvoorbeeld de Heidelbergse Catechismus zondag 31). Ondertussen is Thomas niet in hun midden (vers 24). Over Thomas wordt ons niet zoveel verteld in de Bijbel. In bijvoorbeeld Joh. 11: 16 proeven we iets van zijn hartelijke toewijding aan de Heere Jezus; niet minder iets van zijn pessimistische aard. Bovendien kan hij moeilijk leven met dingen die voor hem enigszins onzeker of onduidelijk zijn. Dat merken we bijvoorbeeld in Joh. 14: 5.

Waarom is hij nu niet bij zijn broeders? Waarschijnlijk is hij zo teleurgesteld en wanhopig dat hij denkt dat hij daar niets meer te zoeken heeft. Hij is er niet bij als de discipelen samen zijn om elkaar te versterken. Daardoor loopt hij de eerste ontmoeting met de opgestane Christus mis.

Ondertussen zijn de broeders Thomas niet vergeten. Zij zoeken hem op. Misschien is Thomas wel verrast als hij hoort hoe enthousiast zij vertellen dat zij de Heere hebben gezien. Maar het overtuigt zijn hart niet. Welke garantie heeft hij eigenlijk dat hun getuigenis volkomen betrouwbaar is? Hebben zij zich niet vergist? Nee, Thomas laat zich niet overtuigen voordat hij de opgestane Heere met zijn eigen ogen heeft gezien en zijn vingers eigenhandig in de kruiswonden heeft gelegd (vers 25).

TER OVERWEGING

Uit deze geschiedenis leren we dat waar de Heere Jezus komt, het gaat in de weg van het wonder. Dan komt Hij van een kant waarvan het niet verwacht wordt en dwars door de menselijke onmogelijkheden heen. Hij weet binnen te komen dwars door de gesloten deuren van het huis waar de discipelen samen zijn. Zo weet Hij ook binnen te komen dwars door de gesloten deuren van ons hart. Niets is voor Hem onmogelijk. Zo groot is Hij! 'Vrede zij ulieden' was de gewone groet in Israël.

Shalom! Hier komt het uit de mond van de Opgestane. Achter Hem zien we het geopende graf. En daarachter weten we van Zijn volbrachte werk, het kruisoffer van Goede Vrijdag en de goedkeuring van de Vader op de opstandingsdag. Dat geeft inhoud aan Zijn vredegroet. Hij wenst niet alleen vrede toe, Hij geeft ook vrede. 'Vrede geef Ik u, Mijn vrede laat Ik u.'

De Heere Jezus heeft nog maar net Zijn vredegroet uitgesproken of Hij toont hen Zijn handen en Zijn zijde. De littekens van de spijkers en de speerstoet zijn nog duidelijk zichtbaar. Hiermee identificeert Christus Zich tegenover Zijn discipelen. Het is best moeilijk om in de onderbouw duidelijk te maken wat een identificatiebewijs is. Als je ver op vakantie in het buitenland gaat, moet je een bewijs hebben waaraan men kan zien dat jij het werkelijk bent wie je zegt te zijn. Hier is het identificatiebewijs van de opgestane Heere: de littekens van Zijn doorboorde handen en Zijn doorstoken zijde. Hij is werkelijk hun Meester Die gekruisigd was.

Hij verschijnt niet alleen hoorbaar met Zijn vredegroet, maar ook zichtbaar met de tekenen van het lijden. Onwillekeurig denken we aan de sacramenten die God ons gegeven heeft. Daarin zien we hetzelfde gebeuren. Naast het beloftewoord de zichtbare tekenen en zegelen. Opdat we des te meer van Gods genade verzekerd worden.

Opmerkelijk dat de littekens nog steeds zichtbaar zijn. Dat zouden we niet direct verwachten. Christus is toch met een verheerlijkt lichaam opgestaan. Ja, maar dit verheerlijkte lichaam vertoont nog duidelijk de sporen van het lijden. Die zijn zelfs meegegaan de hemel en daarmee de eeuwigheid in. We lezen in het laatste Bijbelboek dat de apostel Johannes, als hij even in de hemel mag blikken, een Lam ziet, staande als geslacht. De tekenen van het kruisoffer heeft Christus niet afgelegd. Waarom niet? Omdat tot in alle eeuwigheid niet mag noch zal worden vergeten waar de zaligheid aan te danken is en welke hoge prijs voor de verlossing is betaald, namelijk Jezus' bloed. Daarom wordt Christus in de hemel bezongen als het Lam, dat ons Gode gekocht heeft met Zijn bloed. Die littekens zijn het bewijs van Zijn oneindige zondaarsliefde.

Wat waren de discipelen blij toen zij de Heere Jezus weer zagen. Hoe is dat bij ons en bij de kinderen aan wie wij vertellen? Verlangt ons hart ook zo naar Hem? Hebben wij Hem hartelijk lief? Dat is het werk van de Heilige Geest.

Thomas is er niet bij als de discipelen 's zondags samenkomen. Daardoor mist hij de eerste ontmoeting met Christus. Wat doe je jezelf tekort als je thuis blijft als de gemeente samenkomt in Gods huis of als je thuis blijft van het kerkenwerk (bijvoorbeeld de zondagsschool). Wie nat wil worden, moet in de regen staan. Dat geldt ook in het geestelijke (vergelijk bijv. Hebr. 10: 25).

De discipelen zijn Thomas niet vergeten als hij wegblijft. Zij zoeken hem op en vertellen hem dat de Heere Jezus in hun midden is verschenen. Of Thomas er vooralsnog veel van gelooft is de vraag. Maar hij is er de volgende keer wel weer bij. Wat is het belangrijk dat we oog hebben voor kinderen of ouderen die we missen in ons midden!

b. De verschijning aan de discipelen met Thomas (Joh. 20: 26-31)

UITLEG VAN DE TEKST

Toch zien we de volgende week Thomas weer bij de anderen. Misschien is er toch een heel klein beetje hoop ontvlamd in zijn binnenste. Samen zitten zij opnieuw achter gesloten deuren. Zou de Heere Jezus opnieuw aan hen verschijnen? Zij worden niet beschaamd. Weer staat de Heere Jezus op een gegeven moment in hun midden. Weer groet Hij hen, zoals de vorige week (vers 26).

Nu richt Hij in het bijzonder Zijn aandacht op Thomas. Hij weet wel hoe ellendig zijn ongelovige discipel er aan toe is. Hij zal zijn ongelovigheid te hulp komen. Had Thomas vorige week gevraagd om Hem te zien? Nu mag hij Hem zien. Had Thomas gevraagd om Zijn wonden te voelen? Nu mag hij ze voelen. Je hoort Hem als het ware zeggen: 'Thomas, waarom hebt u niet geloofd dat Ik ben opgestaan? Waarom bent u zo ongelovig geweest? Waarom hebt u niet geloofd wat Ik heb gezegd? Wees niet langer ongelovig, maar gelovig' (vers 27). Wat moet Thomas zich schamen over zijn twijfel en ongelooft. Hij heeft niets om zichzelf te verontschuldigen. Wat is de Heere Jezus goed dat Hij hem tóch wil opzoeken. Wat is Zijn liefde groot dat Hij zoveel om Zijn twijfelzieke discipel geeft. In aanbidding stamelt Thomas het uit: 'Mijn Heere en mijn God' (vers 28).

Thomas zei: 'Eerst zien, en dan geloven.' Thomas hééft gezien en geloofd. Maar hij wordt wel over zijn opstelling vermaand. Want het ware geloof is niet afhankelijk van zien: 'Zalig zijn zij die niet zullen gezien hebben, en nochtans zullen geloofd hebben.' Dat geldt nog steeds. De Heere belooft geen tastbare tekenen, al kan Hij Die in Zijn vrijmacht natuurlijk altijd geven. Het geloof richt zich niet op zichtbare bewijzen, maar op Gods Woord. Hier op aarde bestaat de verborgen omgang met de Heere niet in zien, maar in geloof. Vergelijk 1 Petr. 1: 8 'Denwelken gij niet gezien hebt, en nochtans liefhebt; in Denwelken gij nu, hoewel Hem niet ziende, maar gelovende, u verheugt met een onuitsprekelijke en heerlijke vreugde' (vers 29).

In de afsluitende verzen van hoofdstuk 20 schrijft Johannes ons waarom hij deze dingen aan ons verhaalt. Niet 'zomaar', maar met een heel concreet doel: 'Opdat gij gelooft dat Jezus is de Chris-

tus, de Zone Gods; en opdat gij, gelovende, het leven hebt in Zijn Naam.' Daar gaat het om. Stel je voor dat je de kinderen vertelt hoe de Heere Jezus het ongelooft Thomas wegneemt, terwijl je Hem zelf nog niet kent als je Heere en je God... Dan sta je er zelf nog buiten. Dan mis je alles. Dan moet dat veranderen, wil het goed worden. En dat is nu precies het doel dat Johannes voor ogen staat als hij ons vertelt van Pasen en van Thomas. Dat alle ongelooft ons tot zonde wordt. Dat de opgestane Christus ook ons tot geloof en aanbidding brengt. Dat ook wij het leven zoeken en vinden in de levende Christus.

TER OVERWEGING

Op geen enkele wijze wordt Thomas' ongelooft verontschuldigd. Het is en blijft zonde. Zo is het ook met het ongelooft in het zondige hart van ons en onze kinderen. Het evangelie is hier dat Christus Zich niet van een ongelovige Thomas afkeert. Hij weet ook raad met ons. Voor Hem is het taaiste ongelooft niet te taa en het hardste hart niet te hard. Hij weet ook Thomas tot hartelijke aanbidding te brengen. Dat geeft hoop voor kinderen van wie je wel eens wanhopig wordt.

Thomas krijgt te horen dat hij het niet moet zoeken in bijzondere tekenen. Dat is ook een les voor ons. Nee, je kunt de Heere Jezus niet zien. Maar toch Hem zoeken in Zijn Woord. Maar toch Hem aanroepen in het gebed. Maar toch zich overgeven aan Hem. Want: zalig zijn zij die niet zullen gezien hebben, en nochtans zullen geloofd hebben.

Wat een heerlijke belijdenis spreekt Thomas uit. Hij zegt niet: Heere en God, maar mijn Heere en mijn God. Voor Heere gebruikt hij het Griekse woord kurios: Gebieder, Eigenaar, Degene die het voor het zeggen heeft. De Romeinse keizers lieten zich graag kurios noemen en wanneer Jezus je Kurios was, dan kon dat je dood betekenen. Mijn Heere. Ik zit zelf niet meer op de troon, maar U zit op de troon in mijn leven. U hebt het voor het zeggen gekregen. Dat is genade. In het geloof Jezus Kurios noemen, dat kan alleen door de Heilige Geest. Mogen we Hem ook zo kennen en Hem zo noemen, Hem zo belijden: 'Mijn Heere'? Dan is daar een levende geloofsbetrekking op Hem. Vraag en antwoord 34 uit de Heidelbergse Catechismus zijn hierbij heel passend: 'Waarom noemt gij Hem onze Heere? Omdat Hij ons met lichaam en ziel van al onze zonden, niet met goud of met zilver, maar met Zijn dierbaar bloed gekocht, en van alle heerschappij des duivels verlost heeft, en ons alzo Zich tot een eigendom gemaakt.' Maar Thomas belijdt nog meer. Hij zegt ook: 'Mijn God.' Alleen als God kon Christus de last van de toorn van God dragen, in onze plaats. Als God kon Christus alleen de Verlosser zijn.

GELOOFSLEER

In de Heidelbergse Catechismus wordt in vraag en antwoord 84 van zondag 31 verwezen naar het bevel van Christus in Joh. 20: 23. Het idee kan postvatten dat mensen beslissen over wie er vergeven wordt en wie dus zalig wordt. Dat idee is niet terecht. Wat de tekst wil zeggen is dit: mensen beslissen zelf niet over de zaligheid van anderen, maar de prediking (door mensen) is de sleutel waardoor anderen tot geloof kunnen komen.

Bij zondag 7, vraag en antwoord 21, wordt gevraagd naar wat een waar geloof is. Geloven is niet alleen zeker weten of bepaalde kennis, maar ook

een vast vertrouwen. Vertrouwen op God en op Zijn Woord. Dat vertrouwen wordt door de Heilige Geest in het hart gewerkt.

In vraag 17 van zondag 6 wordt gevraagd: 'Waarom moet Hij tegelijk waarachtig God zijn?' 'Opdat Hij, uit kracht Zijner Godheid, de last van de toorn Gods, aan Zijn mensheid zou kunnen dragen, en ons de gerechtigheid en het leven zou kunnen verwerven en wedergeven.' Als God kon Christus alleen de Verlosser zijn. Hij was bezweken in de hof van Gethsémané wanneer Hij alleen mens was geweest. Zijn godheid ondersteunde Hem in het dragen van de last van de eeuwige toorn Gods.